

کامیار نوری - مدیرکل روابط عمومی وزارت نفت

ضرورت حضور بیشتر بخش خصوصی در صنعت نفت

یکی از مشکلات صنعت نفت که در طول دهه های گذشته نهادینه شده و موجب آسیب پذیری این صنعت گردیده است، جایگاه ضعیف بخش خصوصی در بخش ها و فرآیندهای تولیدی و تجاری صنعت نفت و گاز است. در علت یابی بروز این شرایط، به طور طبیعی ساختار متصلب اقتصاد دولتی متمرکز بر نفت، نقش نخست را بازی می کند. اما واقعیت این است که بخش خصوصی نیز به دلایل مختلف از جمله پایین بودن توان رقابت مالی و اقتصادی و عدم ریسک پذیری، انگیزه لازم برای مشارکت در طرح های بزرگ صنعت نفت به خصوص بخش بالادستی را نداشته و ندارد. بخش خصوصی قدرتمند به لحاظ مالی با توان ریسک پذیری بالا و قدرت مانور بالا در عرصه بازارهای بین المللی، در شرایط حاضر نیاز صنعت نفت برای عبور از سد تحریم ها به شمار می آید. بخش خصوصی توانمند می تواند بخش قابل توجهی از بار توسعه ای و مواجهه با مشکلات، محدودیت ها و آسیب های صنعت نفت را بردوش گرفته و همپای شرکت ها و بنگاه های حاکمیتی در راستای توسعه پایدار صنعت نفت و گاز کشور حرکت کرده و موجبات افزایش توان رقابتی این صنعت را در حوزه های اقتصادی، فنی و مدیریتی فراهم سازد. بدیهی است سیاست راهبردی حمایت از حضور و فعالیت بخش خصوصی به ویژه در حوزه صادرات نفت و فراورده های کلان باید در دستور کار دولت قرار گیرد و این انتظاری به حق از سوی فعالان بخش خصوصی است. علاوه بر حمایت مالی و ارتقای توان اقتصادی این شرکت ها که به طور طبیعی

سیاست راهبردی حمایت از حضور و فعالیت بخش خصوصی به ویژه در حوزه صادرات نفت و فراورده های کلان باید در دستور کار دولت قرار گیرد و این انتظاری به حق از سوی فعالان بخش خصوصی است

باید از سوی منابعی نظیر صندوق توسعه ملی (برای حضور در بخش های توسعه ای صنعت نفت و گاز) تامین شود وجود سازوکارهای بانکی و بیمه ای برای تضمین حضور این شرکت ها در حوزه های صادراتی امری ضروری است. نکته مهم دیگر در این رابطه ضرورت تجمیع منابع مالی شرکت ها و بنگاه های بخش خصوصی برای فعالیت در عرصه بازاریابی و فروش نفت و فراورده های نفتی است. برخی بر این باورند شرکت های بخش خصوصی می توانند در قالب ادغام و تملک، توان اقتصادی خود را در عرصه بازارهای جهانی ارتقا بخشند و زمینه ایجاد تنوع در جهت بازاریابی نفت خام و فراورده های نفتی و شکست انحصار دولتی را فراهم سازند. در بخش های پایین دستی با توجه به محدودیت قانونی سرمایه گذاری دولت در حوزه صنایع پتروشیمی و صنایع پالایشی

و تغییر کارکرد شرکت های ملی صنایع پتروشیمی و شرکت ملی پالایش و پخش به امور توسعه ای و حرکت این شرکت ها در جهت کاهش ریسک سرمایه گذاری، در نقش حامی سرمایه گذاری بخش خصوصی ظاهر شده که این فرصت مناسبی برای فعالیت مستقیم بخش خصوصی در این حوزه ها است. علاوه بر این با قراردادن سازوکار مناسب در مدل جدید قراردادهای نفتی در بخش های بالادستی، استفاده از توان بخش خصوصی در توسعه میدان های نفت و گاز و بالابردن توان رقابتی آنها را در مشارکت با شرکت های خارجی مورد توجه قرار گرفته که این نیز با رفع محدودیت ها و تحریم ها، می تواند راهکار مناسبی در جهت بالابردن توان رقابتی اقتصادی، فنی و مدیریتی بخش خصوصی باشد.

ظرفیت های بخش خصوصی برای حضور فعال تر در صنعت نفت و گاز باید شناخته شده و این ظرفیت ها با حمایت های اقتصادی و همچنین حمایت های فنی دولت تقویت شود. از سوی دیگر تشکل ها و انجمن های فعال بخش خصوصی در حوزه صنایع نفت و گاز، لازم است ضمن شناسایی موانع و تنگناها، سازوکارهای مناسب برای نقش آفرینی بیشتر در حوزه های تولیدی و تجاری صنعت نفت و گاز را دنبال کنند. بخش خصوصی توانمند، ریسک پذیر و فعال در عرصه بین المللی، امروزه نیاز واقعی و بزرگ صنعت نفت در جهت توسعه پایدار و پویاست که در پرتو تعامل و همکاری هدفمند و راهبردی دولت و بخش خصوصی شکل می گیرد. برگزاری نمایشگاه ها و همایش های هدفمند از جمله همایش اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی فرصت مناسبی برای شناخت بیشتر ظرفیت ها بخش خصوصی و همچنین مشکلات و چالش های این بخش برای حضور فعال تر در صنعت نفت و گاز است که باید از این فرصت جهت تعامل و همکاری بیشتر دستگاه ها و شرکت های دولتی با شرکت های خصوصی استفاده کرد.